

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาพันธุ์ไม้ดอกบริเวณลานหินอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าเป็นเวลาประมาณ 1 ปีพอที่จะสรุปได้ดังนี้คือ

1. สสำรวจพบพันธุ์ไม้ดอกในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาทั้งสิ้น 88 ชนิด ประกอบด้วย
 - 1.1 พืชใบเลี้ยงคู่ 54 ชนิด จัดอยู่ใน 33 วงศ์ พันธุ์ไม้พวกพืชใบเลี้ยงคู่ วงศ์ที่มีจำนวนชนิด และ ปริมาณ มากที่สุด คือ วงศ์ Fabaceae ซึ่งสำรวจพบ 8 สกุล 9 ชนิด
 - 1.2 พืชใบเลี้ยงเดี่ยว 34 ชนิด จัดอยู่ใน 9 วงศ์ พันธุ์ไม้พวกพืชใบเลี้ยงเดี่ยววงศ์ที่มีจำนวนชนิดและปริมาณมากที่สุดได้แก่ วงศ์ Orchidaceae ซึ่งสำรวจพบทั้งสิ้น 13 สกุล 23 ชนิด
2. พวกที่แต่ละวงศ์มี 2 - 3 ชนิดมี 12 วงศ์
3. พวกที่แต่ละวงศ์มี 1 ชนิดมี 28 วงศ์
4. เมื่อพิจารณาจากลักษณะนิสัย (habit) ของพันธุ์ไม้ดอกชนิดต่างๆที่พบบริเวณลานหินพบว่าประเภทของพันธุ์ไม้ที่มีจำนวนชนิดและปริมาณมากที่สุดในการศึกษาคั้งนี้ได้แก่พวก ไม้ล้มลุกซึ่งสำรวจพบถึง 52 ชนิด รองลงมาได้แก่พันธุ์ไม้ที่เป็น ไม้ยืนต้นพบทั้งสิ้น 14 ชนิด ไม้พุ่มพบ 13 ชนิด และ ไม้เลื้อยพบเพียง 9 ชนิด
5. การกระจายกระจายของพันธุ์ไม้แต่ละชนิดแตกต่างกัน มีทั้งที่กระจายกระจายอย่างสม่ำเสมอตลอดทั่วทั้งลานหิน และพวกที่มีการกระจายไม่สม่ำเสมอเพียงเฉพาะบางบริเวณเท่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัย และลักษณะการดำรงชีวิตของพันธุ์ไม้แต่ละชนิด
6. ช่วงเวลาที่มีพันธุ์ ไม้อุดมสมบูรณ์ที่สุดของปีและเป็นช่วงเวลาที่มีพันธุ์ไม้ดอกบริเวณลานหินออกดอกมากที่สุดได้แก่เดือนตุลาคม อันเป็นช่วงการเปลี่ยนฤดูกาลจากฤดูฝน ไปเป็นฤดูแล้ง
7. พันธุ์ไม้ส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่บนลานหินมีการปรับตัวให้ทนทานต่อความแห้งแล้ง 2 แบบใหญ่ได้แก่
 - 7.1 พวกแรกเจริญอยู่ในที่แห้งแล้งด้วยการหนีแล้ง (drought avoidance) คือพวกที่เป็น annual herb จะมีชีวิต เติบโต และ ติดผล ในฤดูกาลเดียว คือฤดูกาลที่มีน้ำอุดมสมบูรณ์
 - 7.2 พวกที่สองต้านทานความแห้งแล้งด้วยการทนความแห้งแล้ง (drought tolerance) คือพวกที่เป็น xerophyte

8. การกระจายพันธุ์ของไม้ดอกที่พบบริเวณลานหินของอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า นั้น มี 5 กลุ่มดังนี้

8.1 กระจายพันธุ์จากภาคเหนือของประเทศอินเดีย หรือภาคใต้ของประเทศจีนถึงแถบหมู่เกาะทางแปซิฟิกตอนใต้

8.2 กระจายพันธุ์จากภาคเหนือของประเทศอินเดีย หรือภาคใต้ของประเทศจีนมาจนสุดที่แหลมมลายู

8.3 กระจายพันธุ์อยู่ในเขตอบอุ่นแถบเทือกเขาหิมาลัยลงมาถึงตอนเหนือของพม่า ลาว และไทย จนสุดที่เทือกเขาตะนาวศรี

8.4 กระจายพันธุ์อยู่ในเขตภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ประเทศลาว และ เขมรเท่านั้น

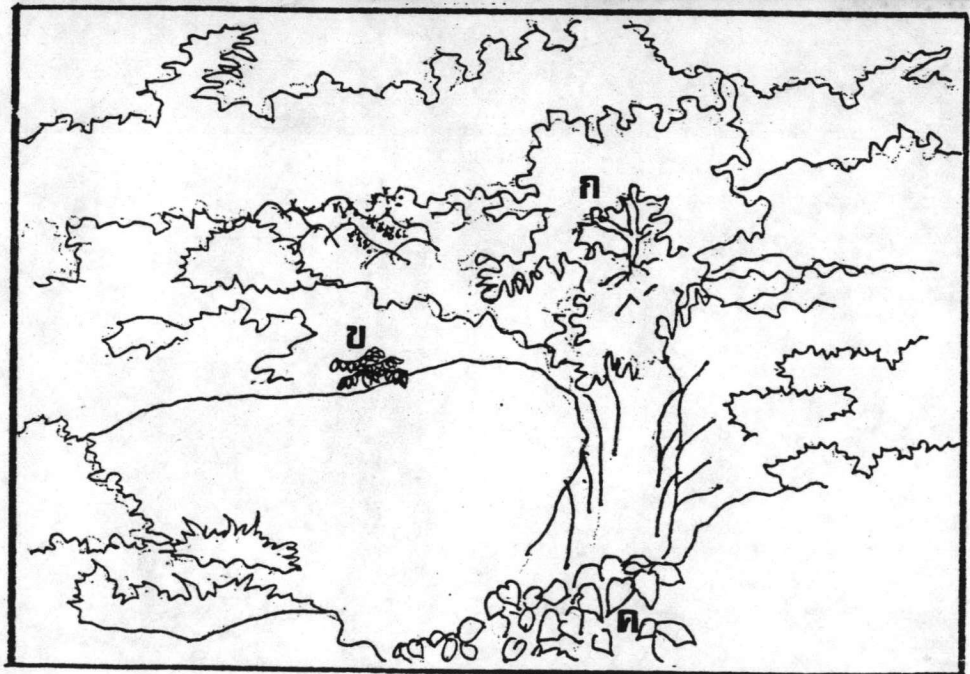
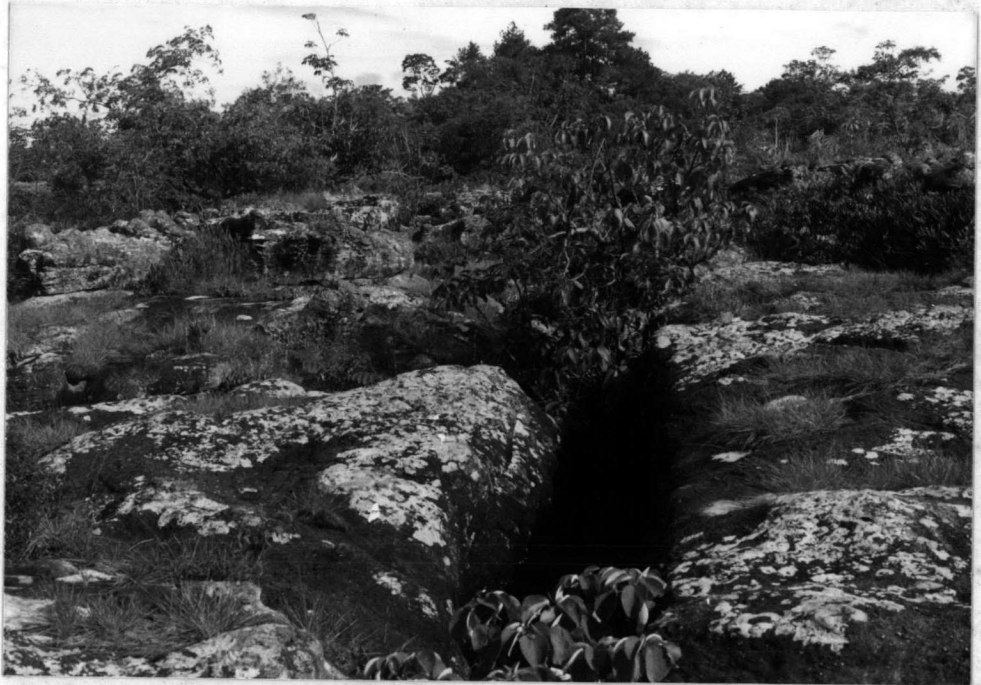
8.5 กระจายพันธุ์อยู่ในเขตประเทศไทย (endemic species)

การศึกษาเกี่ยวกับทรัพยากรพันธุ์ไม้เหล่านี้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานทางธรรมชาติวิทยาซึ่งจะเกี่ยวข้องกับวิทยาการแขนงต่างๆ เช่น นิเวศวิทยา ทำให้ทราบถึงลักษณะของสังคมพืชตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้ ทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่าสังคมพืชนั้นจะมีการพัฒนาการไปในทิศทางซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรง และ ทางอ้อมกับสภาพแวดล้อมอย่างไรบ้าง จึงควรจะต้องมีการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลครบสมบูรณ์และมากพอที่จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ยังใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำพืชพันธุ์มาใช้ประโยชน์ทั้งทางตรง และ ทางอ้อม เช่นในเรื่องเกี่ยวกับการเกษตรกรรม หรือ การแพทย์ เป็นต้น

สำหรับบริเวณลานหินแตกของอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า เป็นบริเวณที่มีลักษณะแปลกเป็นที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป นอกจากสภาพภูมิประเทศอันมีลักษณะเด่นเฉพาะต่างจากที่อื่นๆแล้วยังมีพันธุ์ไม้มากมาย และสวยงาม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกกล้วยไม้ซึ่งมีทั้งความสวยงามและมีคุณค่าในทางวิชาการและทางเศรษฐกิจอย่างสูง สมควรแก่การจัดการอนุรักษ์เป็นอย่างดี เพราะในช่วงเวลาที่ทำการศึกษพบว่าพันธุ์ไม้ชนิดต่างๆที่พบนั้นลดจำนวนลงอย่างชัดเจน พร้อมกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามา พันธุ์ไม้ที่มีดอกเด่นสะดุดตาอย่างเช่น *Dendrobium gratiosissimum* Rchb.f., *D. noblie* Lindl. และ *Vanda pumila* Hk.f. โดยปกติพบเป็นจำนวนน้อยอยู่แล้ว เมื่อทำการศึกษาในครั้งหลังสุดไม่พบในบริเวณเดิมอีกและอาจหมดไปแล้วก็เป็นได้ เนื่องจากพวกกล้วยไม้ชนิดอื่นและนำออกไปง่ายกว่าพันธุ์ไม้ชนิดอื่น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดอีกประการหนึ่งก็คือ บริเวณที่เป็นทางเดินของนักท่องเที่ยวที่พบพันธุ์ไม้ต่างๆบนลานหินน้อยมากหรือบางบริเวณไม่พบเลย ดังนั้นถ้ามีการจัดทำทางเดินให้นักท่องเที่ยว กำหนดเขต และมีการตัดเต้านมิให้เดินออกนอกแนวเขตที่กำหนดจะช่วยอนุรักษ์พันธุ์ไม้ต่างๆที่มีค่าเหล่านี้ไว้ได้ทางหนึ่ง เพราะเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง

แปลงขึ้นกับสังคมพืช มีการรบกวนสมดุล สภาพแวดล้อมใหม่ที่เกิดขึ้นอาจทำให้ต้องสูญเสีย
ทรัพยากรพันธุ์ไม้เดิมไป

ผลจากการศึกษาค้นคว้าได้มอบข้อมูลส่วนหนึ่งในรูปแบบของตัวอย่างพันธุ์ไม้แห้ง และภาพ
ถ่ายให้กับพิพิธภัณฑ์หินร่องกล้า เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ให้กับนัก
ท่องเที่ยวและใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์ไม้บริเวณลานหิน ในอนาคตหากได้มีการศึกษาพันธุ์
ไม้ของอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าบริเวณอื่นๆต่อไปเพิ่มขึ้นจะทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรพันธุ์
ไม้ของอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า และของประเทศไทย สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้การศึกษ
ษาพันธุ์ไม้เมืองไทยโดยเฉพาะในเขตอุทยานแห่งชาติทั้งหมดควรกระทำอย่างรวดเร็ว และ
ให้สมบูรณ์มากเท่าที่จะสามารถทำได้ เพราะอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งเป็นตัวแทนของป่า
ธรรมชาติในแหล่งต่างๆทั่วประเทศอยู่แล้ว เพื่อที่จะนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์
ทางวิชาการและในการพัฒนาประเทศ ก่อนที่จะต้องสูญเสียทรัพยากรอันมีค่าไป

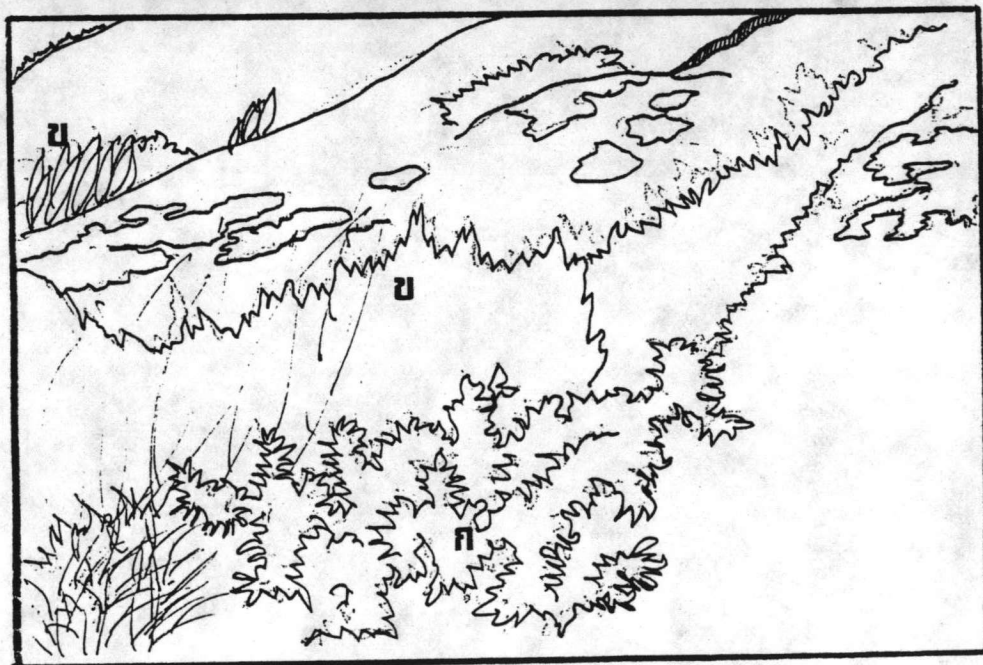

ภาพที่ 1 ร่องหินรอยแตกที่มีไม้ต้นบางชนิดขึ้นอาศัย

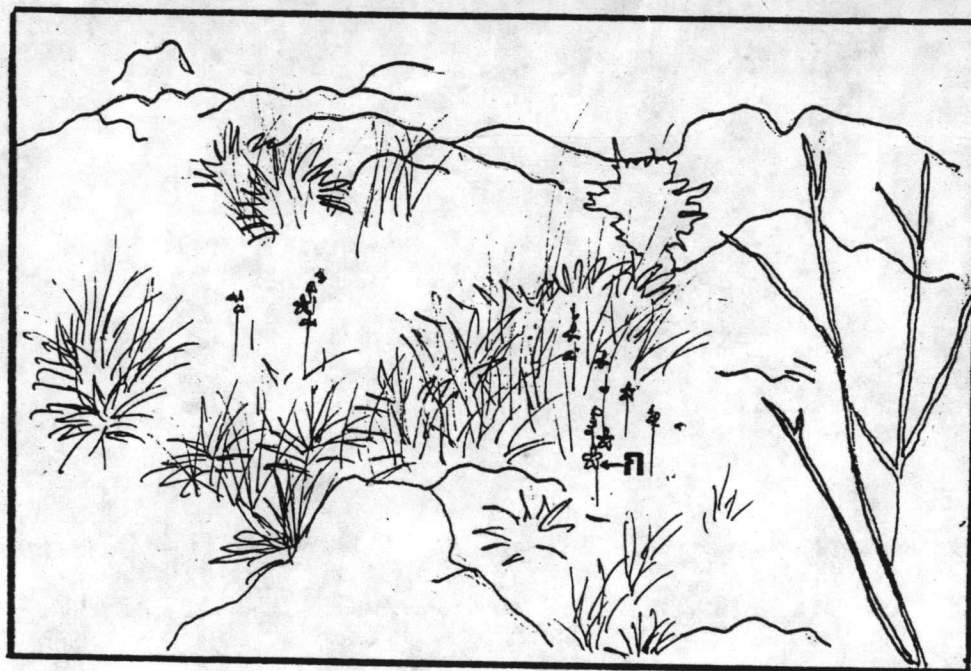
ก Sheffleropsis subintegra Craib var.
angkae Craib

ข Rhus chinensis Muell.

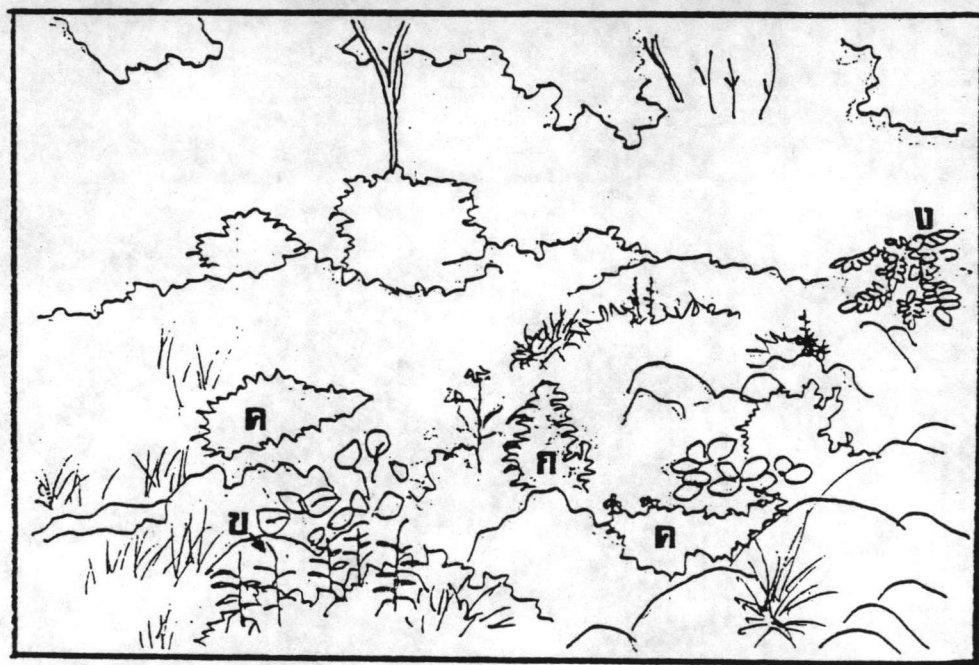
ค Mallotus paniculatus Roxb.

ภาพที่ 2 ร่องหินขนาดเล็ก ต้น ที่ไม้ล้มลุกสามารถขึ้นอาศัยได้
 ก Peristrophe lanceolaria (Roxb.) Nees
 ข Oleandra undulata (Willd.) Ching.

ภาพที่ 3 ลานหินที่มีลักษณะเป็นแอ่งตื้นมีดินสะสม
ก Spathoglottis pubescens Lindl.

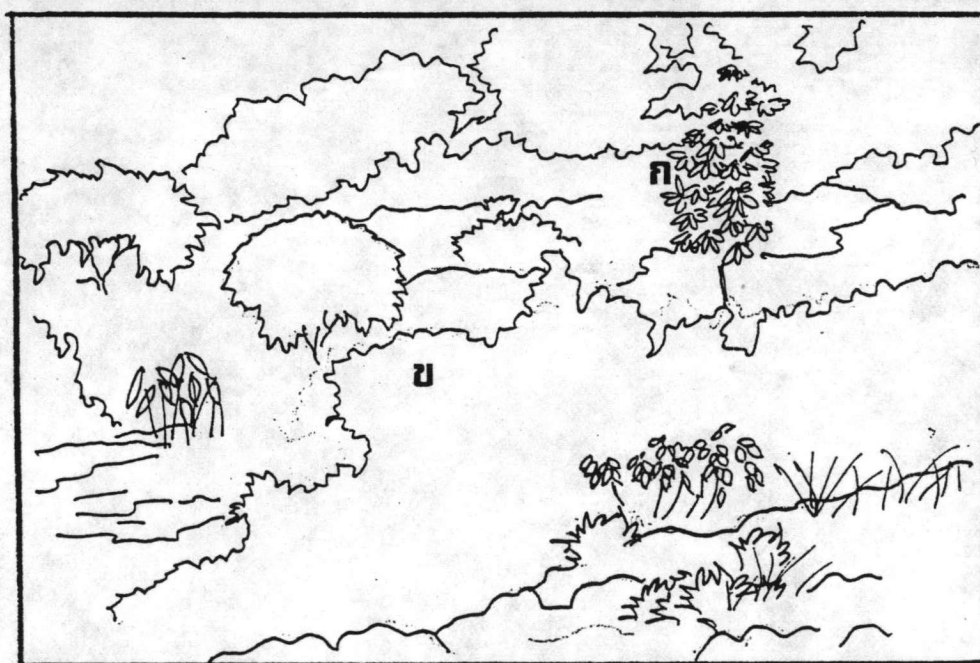
ภาพที่ 4 ลักษณะสังคมพืชที่ชนอาศัยบนลานหินกลางแจ้ง

ก *Desmodium amethystinum* Dunn.

ข *Luisia curtisii* Seid.

ค *Osbeckia pulchra* Geddes

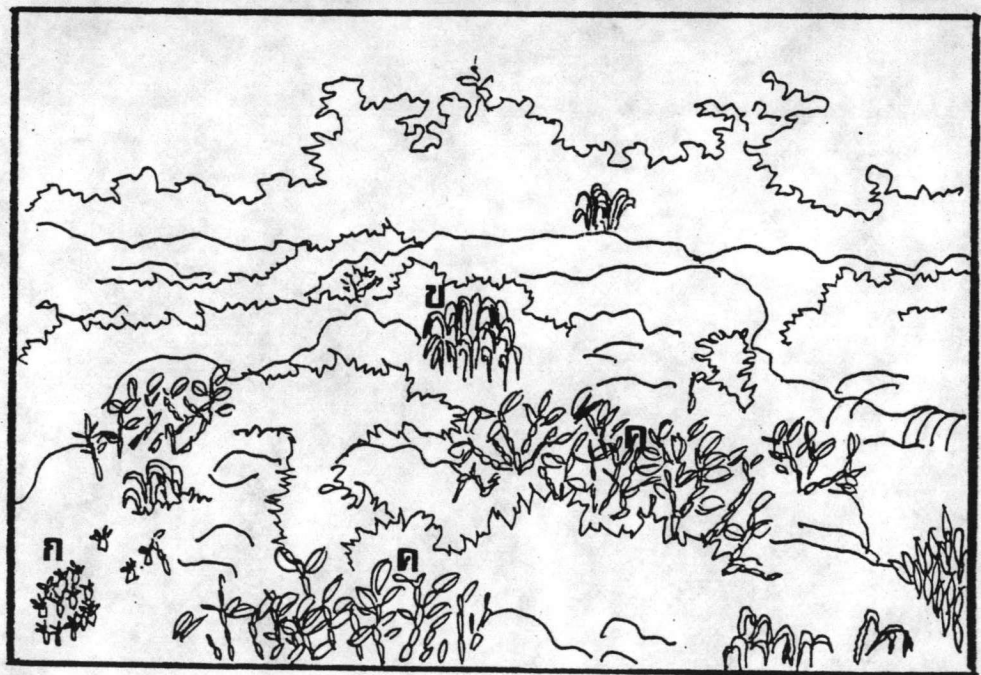
ง *Rhus chinensis* Muell.

ภาพที่ 5 ลักษณะสังคมพืชที่ขึ้นอาศัยบนลานหินกลางแจ้ง

ก *Sheffleropsis subintegra* Craib
var *angkae* Craib

ข *Tephrosia kerrii* Drummond & Craib

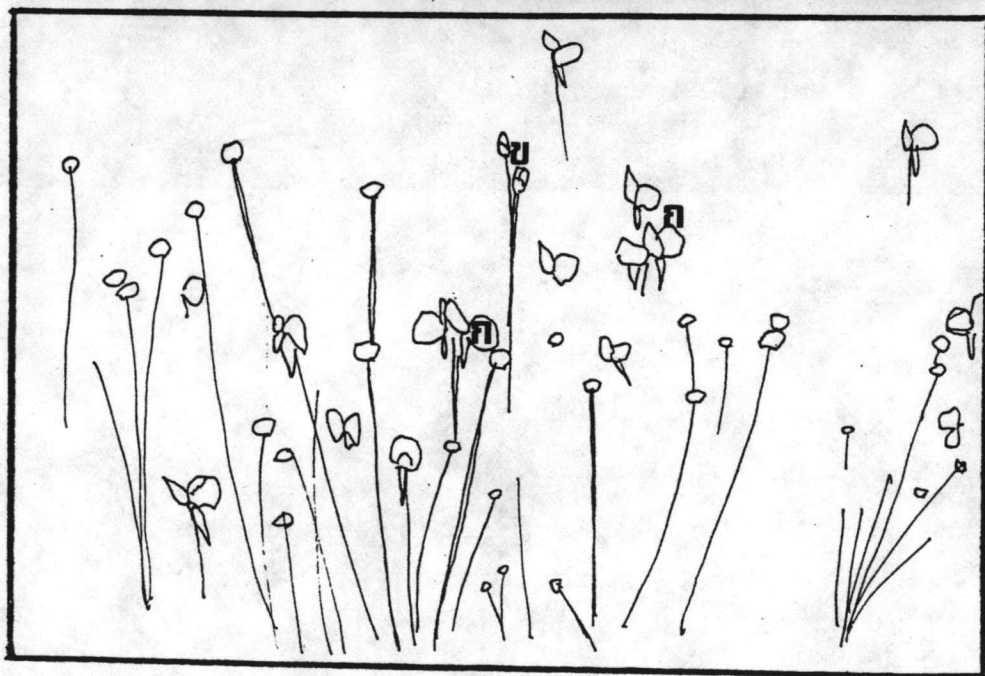

ภาพที่ 6 ร่องหิน และ ลานหินกลางแจ้ง ซึ่งมีกล้วยไม้ และ พืชไร่ดอกที่ปะปนกัน

ก Eria albido-tomentosa (Bl.) Lindl.

ข Lycopodium squarrosum Forst.

ค Phlidota articulata Lindl.

ภาพที่ 7 ลักษณะสังคมพืชที่อาศัยอยู่บนลานหินที่มีน้ำขังในฤดูฝน

ก Utricularia delphinioides Thor. ex Pell.

ข Xyris pauciflora Wild.

ภาพที่ 8 Agapetes lobii Clarke

ภาพที่ 9 Anneslea fragrans Wall.

ภาพที่ 10 Ceropegia sp.

ภาพที่ 11 Desmodium amethystinum Dunn.

ภาพที่ 12 Eugenia grandis Wight

ภาพที่ 13 Ficus sp.

ภาพที่ 14 Fragraea ceilanica Thunb.

ภาพที่ 15 Hoya oreogena Kerr

ภาพที่ 16 Hymenopogon parasitica Wall.

ภาพที่ 17 Impatiens noei Craib

ภาพที่ 18 Lespedeza sulcata Craib

ภาพที่ 19 Memecylon celastrinum Kurz

ภาพที่ 20 Osbeckia pulchra Geddes

ภาพที่ 21 Pavetta tomentosa Roxb. ex Sm.

ภาพที่ 22 Rhus chinensis Muell.

ภาพที่ 23 Salomonina cantoniensis Lour.

ภาพที่ 24 Bulbophyllum odoratisissimum (J.E.) Lind.

ภาพที่ 25 Dendrobium gratiosissimum Rchb.f.

ภาพที่ 26 Dendrobium senile Lindl.

ภาพที่ 27 Dioscorea bulbifera Linn.

ภาพที่ 28 Epeginium amplum (Ldl.) Smmerh.

ภาพที่ 29 Eria albido-tomentosa (Bl.) Lindl.

ภาพที่ 30 Eria amica Lind.

ภาพที่ 31 Smilax glabra (Wall.) Roxb.

ภาพที่ 32 Thunia alba (Ldl.) Rchb.f.